

15

เกร็ดความรู้ เกี่ยวกับซุลกออ์ดะฮ์

ชัยค์ มุฮัมหมัด บิน ศอลิห์ อัล-มุนัจญิด | เขียน
อบู ชัยด อัสลาม บิน หะสัน | แปล

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله

จุลสารฉบับนี้คือ เกร็ดความรู้เกี่ยวกับเดือนชุลกอฮ์ดะฮ์
ดังนั้น เราจึงขอต่ออัลลอฮ์ให้พระองค์ทรงให้เราทั้งหลาย
ได้รับประโยชน์จากเนื้อหาจุลสารฉบับนี้และเรื่องที่เกี่ยวข้อง
และขอพระองค์ทรงตอบแทนความดีของทุกคน
ที่ร่วมเตรียมเนื้อหาและเผยแพร่มันออกไปด้วยเถิด

15 เกร็ดความรู้ เกี่ยวกับเดือนซุลกออ์ดะฮ์

1

1

เดือนซุลกออ์ดะฮ์ (ذو القعدة) คือเดือนลำดับที่ 11 ในปฏิทินฮิจเราะฮ์ศักราช สาเหตุที่ถูกเรียกชื่อนี้เนื่องจากในอดีตผู้คนจะงดเว้น (นั่งพัก) จากการออกรบ การรุกราน และการสู้รบ เพราะเป็นหนึ่งในบรรดาเดือนต้องห้าม (อัล-อัชฮูรุล ฮุรุม) และเป็นช่วงเวลาที่พวกเขาจะเตรียมตัวเพื่อการประกอบพิธีฮัจญ์¹

2

เดือนซุลกออ์ดะฮ์เป็นหนึ่งในสี่เดือนต้องห้าม ซึ่งมี 3 เดือนที่อยู่ติดต่อกัน คือ เดือนซุลกออ์ดะฮ์ (ซึ่งเป็นเดือนแรกในสามเดือนนี้) เดือนซุลฮิจญะฮ์ และ เดือนมุฮัรรอม

ส่วนอีกเดือนหนึ่งคือเดือนเราะญับ ดังที่อัลลอฮ์ได้ตรัสไว้

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كَتَبِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ

ความว่า: "แท้จริงจำนวนเดือน ณ ที่อัลลอฮ์นั้นมีสิบสองเดือนในคัมภีร์ของอัลลอฮ์ ตั้งแต่วันที่พระองค์ทรงสร้างบรรดาชั้นฟ้าและแผ่นดิน จากเดือนเหล่านั้นมีสี่เดือนซึ่งเป็นเดือนที่ต้องห้าม..." (ซูเราะห์อัต-เตาบะฮ์: 36)

และในหะดีษท่านนบีได้กล่าวว่า:

الزَّمانُ قَدْ اسْتَدَارَ كَهَيْئَتِهِ يَوْمَ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ، السَّنَةُ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا، مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ثَلَاثَةٌ مُتَوَالِيَاتٌ: ذُو الْقَعْدَةِ وَذُو الْحِجَّةِ وَالْمُحَرَّمُ، وَرَجَبُ شَهْرٍ مُضَرٍّ الَّذِي بَيْنَ جُمَادَى وَشَعْبَانَ

¹ ดูหนังสือ ลิขานุลอะหรับ (3/357) และตัฟสีร อิบน์กะษีร (4/147)

ความว่า “กาลเวลาได้หมุนเวียนเปลี่ยนไปเฉกเช่นตอนที่พระองค์อัลลอฮ์ได้ทรงสร้างชั้นฟ้าและแผ่นดินขึ้นมา โดยหนึ่งปีมีสิบสองเดือน ในจำนวนนั้นมีสี่เดือนที่ต้องห้าม สามเดือนติดต่อกัน คือ ชุลเกาะดะฮฺ, ชุลหิจญะฮฺ และมุหัรَّرอม อีกเดือนหนึ่งคือเดือนเราะญับ ของพวกมูฏีอรซึ่งอยู่คั่นกลางระหว่างเดือนญมาดาและเดือนชะอฺบาน”²

3

บรรดาเดือนต้องห้ามเหล่านี้ ซึ่งรวมถึงเดือนชุลกออ์ดะฮ์ด้วย เป็นเดือนที่มีความยิ่งใหญ่ ณ ที่อัลลอฮ์ตะอาลา โดยในเดือนเหล่านี้เป็นที่ต้องห้ามในการอธรรมต่อตนเอง ด้วยการทำความบาปและการล่วงละเมิดขอบเขตของอัลลอฮ์ ดังที่อัลลอฮ์ได้ตรัสไว้ :

((فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ))

ความว่า: "ดังนั้น พวกเจ้าจงอย่าอธรรมต่อตัวของพวกเจ้าเองในเดือนเหล่านั้น" (ซูเราะห์ อัต-เตาบะฮ์: 36)

หมายถึง: อย่าอธรรมต่อตัวพวกเจ้าเองในบรรดาเดือนต้องห้ามเหล่านี้ เพราะมัน (การทำผิดหรือทำบาป) มีน้ำหนักและส่งผลในทางบาปมากกว่าเดือนอื่น ๆ แม้ว่าการอธรรมและบาปจะเป็นสิ่งที่ถูกสั่งห้ามในเดือนอื่น ๆ ด้วยก็ตาม แต่ในเดือนเหล่านี้ (บรรดาเดือนต้องห้าม) จะถูกสั่งห้ามอย่างเน้นย้ำมากยิ่งขึ้น เนื่องจากความยิ่งใหญ่และความศักดิ์สิทธิ์ของวันเวลาของเดือนเหล่านี้ ณ ที่อัลลอฮ์ผู้ทรงสูงส่งยิ่ง

² บันทึกโดย อัลบุคอรี (3197) และ มุสลิม (1679)

ท่านเกาะตาเดฮ์ (ขออัลลอฮฺทรงเมตตาท่าน) กล่าวว่า: “แท้จริง การ
 อธรรมในเดือนต้องห้ามนั้น ความผิดและบาปจะใหญ่หลวงยิ่งกว่าการอธรรม
 ในเดือนอื่น ๆ ถึงแม้ว่าบาปของการอธรรมนั้นถือว่าเป็นบาปใหญ่ในทุกกรณีอยู่
 แล้วก็ตาม แต่ทว่าอัลลอฮฺนั้นทรงเลือกที่จะทำให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดยิ่งใหญ่ตามที่
 พระองค์ทรงประสงค์”³

4

**ชาวอาหรับในยุคญาฮิลียะฮ์ (ยุคก่อนอิสลาม) ให้ความสำคัญและยกย่อง
 เขตหวงห้าม (นครมักกะฮ์) และบรรดาเดือนต้องห้ามอย่างยิ่งยวด**

และส่วนหนึ่งจากการแสดงความยกย่องให้เกียรติของพวกเขาก็คือ:
 พวกเขาจะไม่ทำให้ชีวิตใดต้องหวาดกลัวในเดือนเหล่านั้น และจะไม่ติดตามทาง
 แค้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเลือดเนื้อหรือการล้างแค้น

แม้กระทั่งชายคนหนึ่งอาจพบฆาตกรที่ฆ่าพ่อ ลูกชาย หรือพี่น้องของเขา
 ในบรรดาเดือนต้องห้ามหรือในเขตนครมักกะฮ์ (บัยตุลลอฮ์) เขาก็จะไม่ล้างแค้น
 ไม่รบกวณ และจะไม่ลงมือไปทำร้ายคนผู้นั้นเลย! ⁴

³ ดูตัฟซีร อัจญะาะบารีย์ (เล่มที่ 14 หน้า 238) ตัฟซีร อิบน์กะษีร (เล่มที่ 4 หน้า 148)

⁴ อ้างอิงจาก ตัฟซีร อัจญะาะบะรีย (2/521, 11/440) และ ตัฟซีร อัล-กรุฎบี (6/326)

5

มุสลิมจำเป็นต้องให้เกียรติและยกย่องบรรดาเดือนต้องห้าม

โดยการดำรงมั่นอยู่ใต้ขอบเขตของอัลลอฮ์ในเดือนเหล่านั้น การปฏิบัติสิ่งที่เป็นฟิรฎู (ข้อบังคับ) การทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่จำเป็น (วาญิบ) ให้ครบถ้วน และมุ่งมั่นในการเชื่อฟังและเคารพภักดีต่อพระองค์ในรูปแบบที่พระองค์ทรงพอพระทัย อีกทั้งต้องระมัดระวังจากการอธรรมต่อตนเอง ด้วยการละเมิดสิ่งที่อัลลอฮ์ทรงห้าม การกระทำในสิ่งที่พระองค์ทรงกริ้ว และการล่วงละเมิดขอบเขตของพระองค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเดือนเหล่านี้ รวมถึงในเดือนอื่น ๆ ทั้งหมดด้วย

6

เดือนซุลกออ์ดะฮ์เป็นหนึ่งในบรรดาเดือนแห่งการทำฮัจญ์

อัลลอฮ์ได้ตรัสไว้ :

((الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ))

ความว่า: "การทำฮัจญ์นั้นมีเดือนที่ถูกระบุไว้แน่นอน" (ซูเราะห์อัล-บะเกาะเราะฮ์: 197)

ซึ่งท่านอิบนุ อุมัร (ขออัลลอฮ์ทรงพอพระทัยในท่านทั้งสอง) ได้กล่าวอธิบายไว้ว่า: บรรดาเดือนของฮัจญ์คือ: เดือนเซาวาล เดือนซุลกออ์ดะฮ์ และสิบวัน(แรก) ของเดือนซุลฮิจญะฮ์⁵

⁵ อิหม่ามอัลบุคอรีได้รายงานสิ่งนี้ในหนังสือเศาะฮีหของท่านแบบตะอ์ลี้กด้วยสำนวนที่หนักแน่น (2/141)

7

มีการส่งเสริม (มุสตะฮับ) ให้ประกอบพิธีอุมเราะฮ์ในเดือนซุลกออ์ดะฮ์ เพื่อเป็นการเจริญรอยตามแบบอย่างของท่านศาสนทูตของอัลลอฮ์ ﷺ

เนื่องจากท่านนบี ﷺ ได้ทำอุมเราะฮ์ทั้งหมด 4 ครั้งในเดือนซุลกออ์ดะฮ์ และท่านไม่เคยทำอุมเราะฮ์ในเดือนอื่นเลยหลังจากที่ท่านได้อพยพ (ฮิจเราะฮ์) ดังนี้ :

- อุมเราะฮ์จากอัล-หุ้ดัยบียะฮ์ - หรือในช่วงเวลาของเหตุการณ์หุ้ดัยบียะฮ์ - ในเดือนซุลกออ์ดะฮ์ ปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 6
- อุมเราะฮ์ในปีถัดมา ในเดือนซุลกออ์ดะฮ์ ปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 7 (ซึ่งเรียกว่า อุมเราะฮ์ตุลเกาะฎอ์) อุมเราะฮ์ชดเชยจากปีที่ผ่านมา
- อุมเราะฮ์จากอัล-ญิรอนะฮ์ (الْجِرَانَة) : ซึ่งเป็นสถานที่ที่ท่านนบีแบ่งทรัพย์สินเฉลี่ยจากสงครามหุ้ดัยบียะฮ์ ในเดือนซุลกออ์ดะฮ์ ปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 8 (ปีแห่งการพิชิตมกกะฮ์)

อุมเราะฮ์พร้อมกับการทำฮัจญ์ของท่าน: ท่านนบี ﷺ ได้เริ่มครองอิหฺรอมในเดือนซุลกออ์ดะฮ์ ปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 10 ส่วนการปฏิบัติศาสนกิจนั้นเกิดขึ้นในเดือนซุลฮิจญะฮ์ เนื่องจากท่านนบีทำฮัจญ์แบบกิรอน (การทำฮัจญ์และอุมเราะฮ์พร้อมกัน) ⁶

⁶ ดู อัลบุคอรี (1778) และ มุสลิม (1253), ซัรหุนนะวะวี ยะอะลาเศาะฮีหฺมุสลิม (8/235), ตัฟซีร อิบน์กะษีร (เล่มที่ 1 หน้า 531)

8

การทำอุมเราะฮ์ในเดือนซุลกออ์ดะฮ์นั้นประเสริฐกว่าในเดือนอื่น ๆ ยกเว้นในเดือนเราะมะฎอน⁷

เนื่องจากอุมเราะฮ์ในเดือนเราะมะฎอนมีผลบุญที่ยิ่งใหญ่กว่าเดือนอื่น ๆ ตามคำกล่าวของท่านนบี ﷺ ที่ว่า:

((عُمْرَةٌ فِي رَمَضَانَ تَقْضِي حَجَّةً - أَوْ حَجَّةً مَعِيَ))

ความว่า "การทำอุมเราะฮ์ในเดือนเราะมะฎอนนั้น (ให้ผลบุญ) เทียบเท่ากับการทำฮัจญ์ครั้งหนึ่ง หรือเทียบเท่ากับการทำฮัจญ์ร่วมกับฉัน"⁸

มีรายงานจากกลุ่มชนชาวสะลัฟ (ชนรุ่นก่อน) ว่าพวกเขาให้ความประเสริฐแก่การทำอุมเราะฮ์ในเดือนซุลกออ์ดะฮ์และเดือนเซาวาลมากกว่าในเดือนเราะมะฎอน ซึ่งในบรรดาผู้ที่มีความเห็นเช่นนี้ ได้แก่ ท่านอิบนุ อุมัร ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ขออัลลอฮฺทรงพวยพระทัยในพวกท่าน) และท่านอะฏอฮ์ (ขออัลลอฮฺทรงเมตตาท่าน)⁹

ท่านอิบนุ อัล-กัอยยิม (ขออัลลอฮฺทรงเมตตาท่าน) ได้สังเคราะห์ว่าสองเดือนนั้น ท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของเรื่องนี้ไว้ว่า: "แท้จริงอัลลอฮฺจะไม่ทรงเลือกเวลาใดให้แก่ศาสนทูตของพระองค์ ﷺ สำหรับการทำอุมเราะฮ์ตลอดช่วงชีวิตของท่าน

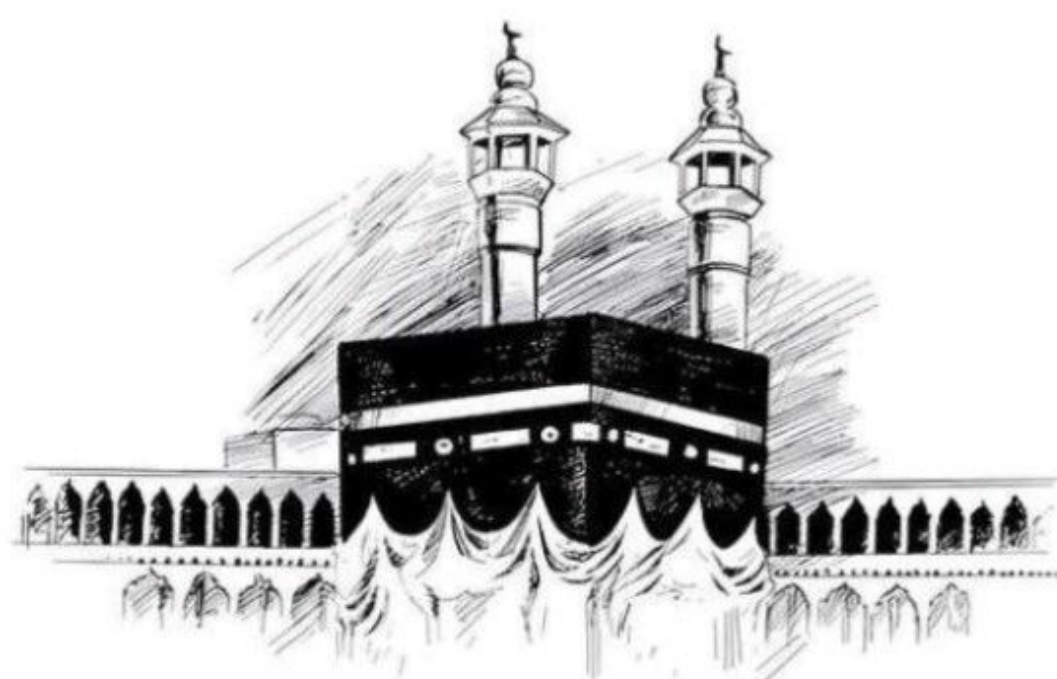
⁷ ดู มัจมะอะพะตาวาของชัยค์บินบาซ (17/431)

⁸ บันทึกโดยอัลบุคอรี (1863) และ มุสลิม (1256),

⁹ อ้างอิง: ละฆออิฟูล มะอาริฟ โดย อิบนุ เราะญับ หน้า 259

นอกจากจะเป็นช่วงเวลาที่คู่ควรและเหมาะสมที่สุดสำหรับการนั้น ท่านยังได้อธิบายเพิ่มเติมว่า: "การทำอุมเราะฮ์ในบรรดาเดือนของฮัจญ์นั้น มีความสอดคล้องกับการประกอบพิธีฮัจญ์ที่เกิดขึ้นในเดือนเหล่านั้น ซึ่งเป็นเดือนที่อัลลอฮฺทรงกำหนดไว้เฉพาะสำหรับการปฏิบัติศาสนกิจนี้ และเนื่องจากอุมเราะฮ์คือ 'ฮัจญ์เล็ก' ช่วงเวลาที่เหมาะสมและคู่ควรที่สุดสำหรับการประกอบพิธีนี้จึงเป็นบรรดาเดือนของฮัจญ์ ซึ่งเดือนซุลกออ์ดะฮ์นั้นอยู่ตรงกลางของบรรดาเดือนเหล่านั้นพอดี และนี่คือสิ่งที่เราขอคำชี้แนะ (อิสติคอเราะฮ์) ต่ออัลลอฮ์ในเรื่องนี้" ¹⁰

ดังนั้น การทำอุมเราะฮ์ในเดือนซุลกออ์ดะฮ์จึงเป็นสิ่งที่ส่งเสริม (มุสตะฮับ) ในทุกกรณี

¹⁰ ดูหนังสือ ซาดุล มะอาด โดย อิบน์ อัล-ก๊อยยิม (2/91)

มีการส่งเสริม (มุสตะฮับ) ให้ถือศีลอดในเดือนชุลกอ์ดะฮ์ โดยไม่เชื่อว่ามี การกำหนดเจาะจงบางวันว่ามีความประเสริฐเป็นพิเศษ (มากกว่าวันอื่น ๆ ในเดือนนั้น)

เนื่องจากเดือนนี้เป็นหนึ่งในบรรดาเดือนต้องห้าม และบรรดาเดือนต้องห้ามนั้นส่งเสริมให้มีการถือศีลอด ดังที่มีรายงานในหะดีษว่า:

((صُمْ مِنَ الْحُرْمِ وَاتْرُكْ))

11

ความว่า "จงถือศีลอดในเดือนต้องห้ามและจงละเว้น (เป็นบางช่วง)"

มีการรายงานเกี่ยวกับการถือศีลอดในเดือนนี้จากกลุ่มชนรุ่นสะลัฟ (ชนรุ่นก่อน) บางท่าน อาทิเช่น ท่านอิบนุ อุมัร (ขออัลลอฮฺทรงพอพระทัยในท่านทั้งสอง) ท่านอัล-หะสัน อัล-บัสรีย์ และท่านสุฟยาน อัช-เชาะรี¹² ซึ่งนี่คือทัศนะของปราชญ์นิติศาสตร์อิสลามส่วนใหญ่ (ญุมฮูร อัล-ฟุกอฮาอ์)

มีเหตุการณ์อันยิ่งใหญ่เกิดขึ้นในเดือนชุลกอ์ดะฮ์ ในเดือนนี้ อัลลอฮ์ได้ทรงสัญญา (นัดหมาย) กับท่านนบีมูซา (อะลัยฮิสสะลาม) ดังที่พระองค์ได้ตรัสไว้

((وَوَعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَمَمْنَاهَا بِعَشْرِ فِتْمٍ مِيقَاتٍ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً))

“และเราได้นัดหมายแก่มูซาสามสิบคืน และเราได้ทำให้มันครบถ้วนด้วยอีกสิบคืน ดังนั้นกำหนดเวลาแห่งพระเจ้าของเขาจึงครบสี่สิบคืนพอดี” (ซูเราะห์อัล-อะอ์รอฟ: 142)

¹¹ ดูหนังสือสุนันอบูดาวูด (หะดีษเลขที่ 2428) ชัยคฺ อัลบานียฺได้ให้สถานะว่าเป็น หะดีษฎะอียะฮ์

¹² ดูหนังสือ: ละฆออิฟูล มะอาริฟ หน้า 119 และ สารานุกรมนิติศาสตร์อิสลาม (อัล-เมาซุอะฮ์ อัล-ฟิกฮียะฮ์) (28/95)

ซึ่งนักวิชาการตัฟซีรส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สามสิบวันนั้นคือเดือนซุลกอฮ์ดะฮ์ และสิบวัน (ที่เหลือ) คือสิบวันแรกของเดือนซุลฮิจญะฮ์ ดังที่ท่านมูญาฮิด ท่านมัสรูก และท่านอิบนุ ญะรียญ์ ได้กล่าวไว้ และมีรายงานจากท่านอิบนุ อับบาส (ขออัลลอฮฺทรงพอพระทัยในท่านทั้งสอง) อีกด้วย ดังนั้น กำหนดการนัดหมายจึงครบถ้วนในวันนะฮัร (วันอีดิลอัฎฮา) และ ณ เวลานั้นเองที่เกิดการตรัส (ของอัลลอฮฺ) กับท่านนบีมุซา (อะลัยฮิสสละม) ¹³

11

สมรภูมิบะดร์ อัล-เมาอิด (บะดร์ครั้งเล็ก) เกิดขึ้นในปีอิจเราะฮ์ศักราชที่ 4 ในเดือนซุลกอฮ์ดะฮ์

ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่อับู สุฟยาน ได้นัดหมายกับบรรดามุสลิมไว้หลังจากเสร็จสิ้นสงครามอุหุด เพื่อออกรบหลังจากผ่านไปหนึ่งปี แต่ทว่าเขา (อับู สุฟยาน) กลับไม่ได้มาตามนัดหมาย ¹⁴

12

ท่านศาสนทูตของอัลลอฮฺ ﷺ ได้สมรสกับนางซัยนับ บินติ ญะห์ซ (ขออัลลอฮฺทรงพอพระทัยในนาง)

ซึ่งเป็นลูกสาวของอาของท่าน ในปีอิจเราะฮ์ศักราชที่ 4 ในเดือนซุลกอฮ์ดะฮ์ และในคราวนั้นเองที่โองการ (อายะฮ์) เกี่ยวกับเรื่องฮิญาบได้ถูกประทานลงมา ¹⁵

¹³ ดูตัฟซีร อฎุฎฎะบารีย์ (เล่มที่ 10 หน้า 414) และตัฟซีร อิบน์กะษีร (เล่มที่ 3 หน้า 468)

¹⁴ ดูหนังสือ อัล-มะฆอซีบี โดย อัล-วากิดีย (1/384)

¹⁵ ดูหนังสือ อัล-อิฆาเราะฮ์ อิลา ซิเราะติมุศต็อฟา โดย มุฆิลญ์ญีย (หน้า 252) และหนังสือ อัลมุคตะศ็อร อัลกะบীর ฟิ ซิเราะติเราะเซซูล โดย อิบน์ ญะมาอะฮ์ (หน้า 98)

**สงครามอัล-คอนดัก (หรือสงครามอัล-อะห์ซาบ) เกิดขึ้นในปีฮิจเราะฮ์
ศักราชที่ 5 ในเดือนซุลกออ์ดะฮ์ และมีกระแสนายงานกล่าวว่าเกิดขึ้นในเดือน
เชาวาล¹⁶**

**สงครามบะนี กุร็อยเซาะฮ์ เกิดขึ้นในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 5 ในเดือนซุลกออ์ดะฮ์
และมีกระแสนายงานกล่าวว่าเกิดขึ้นในเดือนเชาวาล¹⁷**

¹⁶ ดูหนังสือ อุญูลุ อะฮ์ร โดย อิบน์ ซัยยิดีนนาส (2/83) และหนังสือ อัล-อิซาเราะฮ์ โดย มุฆิลฏ็อย (หน้า 259)

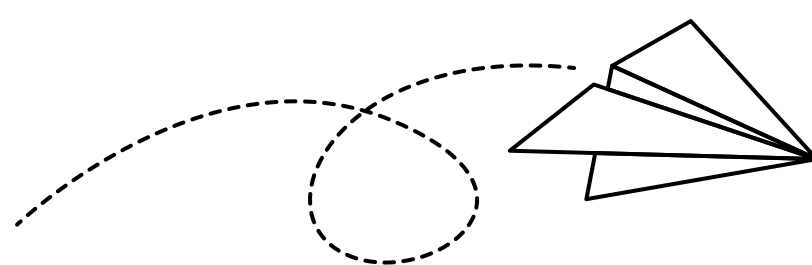
¹⁷ ดูหนังสืออัล-มะฆอซีย โดย อัล-วากิตี (2\496), หนังสืออัล-สีเราะฮ์ อัน-นะบะวียะฮ์ โดย อิบน์ ฮิซาม (2/279) และหนังสือ อัลบิदाเยฮ์

สนธิสัญญาอัล-หุคัยบียะฮ์ เกิดขึ้นในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 6 ในเดือนซุลกออ์ดะฮ์¹⁸
 ซึ่งอัลลอฮฺทรงเรียกสันติภาพหรือสนธิสัญญานี้ว่า "การพิชิตที่ชัดเจน" ดังที่มี
 รายงานจากท่านอนัส (ขออัลลอฮฺทรงพอพระทัยในท่าน) เกี่ยวกับโองการที่
 อัลลอฮฺได้ตรัสความว่า:

((إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا))

ความว่า "แท้จริงเราได้เปิดพิชิตให้แก่เจ้าแล้ว ซึ่งการเปิดพิชิตที่ชัดเจน" (ซูเราะฮ์
 อัล-ฟัทห์:1)

ท่าน (อนัส) กล่าวว่า: "(การเปิดพิชิตในโองการนี้หมายถึง) เหตุการณ์หุคัยบียะฮ์"¹⁹ และนี่คือความเห็นของนักวิชาการตัฟซีรส่วนใหญ่²⁰

¹⁸ ดูหนังสืออัศ-สีเราะฮ์ อัน-นะบะวียะฮ์ โดย อิบน์ ฮิซาม (2/308)

¹⁹ บันทึกโดยอัลบุคอรียฺ (4834)

²⁰ ดูหนังสือตัฟซีร อัล-บะฆะวะวียฺ (7/296) และ ตัฟซีร อิบน์ กะษีร (7/325)

“

เราขอพรจากอัลลอฮ์

ให้ทรงบันดาลให้พวกเราได้รับความสำเร็จในการกอบโกยความดี
ในเดือนนี้ด้วยการภักดีต่อพระองค์ รวมถึงในเดือนอื่น ๆ ตลอดทั้งปีด้วย

وصلّى الله وسلّم وبارك على نبينا و على آله وصحبه أجمعين

